

Warszawa 06.07.2022 r.

Prof. Tomasz Milanowski

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Wydział Malarstwa

Recenzja

Recenzja rozprawy i pracy doktorskiej Pani mgr Agaty Przyżyckiej zatytułowanej *Semiologiczna tożsamość kodu w obrazie malarskim i fotograficznym*, sporządzona związku z przewodem doktorskim wszczętym przez Radę Naukową ds. stopni w dziedzinie sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Uchwałą nr 14/ 2022 z dnia 12 maja 2022 r. Rady Naukowej ds. stopni w dziedzinie sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, która działając na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.) w związku z art. 179 ust. 2, ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 1669 ze zm.), zostałem powołany na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Agaty Przyżyckiej, wszczętym w dniu 19 marca 2019 r.

Promotorem w przewodzie doktorskim mgr Agaty Przyżyckiej jest prof. Maciej Świeszewski.

Podstawowe dane o doktorantce

Pani mgr Agata Przyżycka urodziła się [redacted]. Studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, którą ukończyła w 2016 r. Pracę dyplomową, za którą otrzymała wyróżnienie, zrealizowała w pracowni prof. Macieja Świeszewskiego.

Kandydatka do stopnia doktora przygotowała wystawy indywidualne:

2021 – *Nocny Portier*, Niemiejsce Wydział Sztuk Pięknych w Toruniu

2021 – *Mass ornament*, Mio Piano w Toruniu

2021 – *Soft Seduction*, Stolarska/ Krupowicz Gallery, Warszawa

1

- 2021 – *Wystawa Online*, Toruńska Agenda Kulturalna, Toruń
- 2020 – *Kebaby*, Galeria/ Pracownia, Elbląg
- 2018 – *Rosen Uber alles*, PERS, Toruń
- 2017 – *Nierozłączność*, Wystawa w przestrzeni wirtualnej, Galeria Sztuki Wozownia, Toruń
- 2016 – *Wrażliwość widzenia*, Obrona pracy dyplomowej, ASP Gdańsk

Wystawy zbiorowe:

- 2022 – *Ona widzi to, czego On nie dostrzega*, Open Gallery Monika Krupowicz, Szczecin
- 2021 – *Solution*, Instytut Cybernetyk Sztuki, Szczecin
- 2020 – *Ogólnopolski Konkurs Malarski Światłoczulość*. Galeria ZPAP, Toruń
- 2020 – *III Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wyczółkowskiego*, Galeria BWA, Bydgoszcz
- 2020 – *Art Rescue*, Stolarska/ Krupowicz Gallery, Warszawa
- 2019 – *Nowe Spojrzenie*, Galeria Polskiej Sztuki Współczesnej, Muzeum Narodowe w Gdańsku/ Oddział Sztuki Nowoczesnej
- 2019 – *14 Międzynarodowy Jesienny Salon Sztuki*, BWA, Ostrowiec Świętokrzyski
- 2019 – *Kunst Gezeiten 3 Welten Hintern Horizon*, Gess Kunstmanagment, Niemcy
- 2019 – *Atrapa*, Wolne Pokoje WL4, Mleczny Piotr, Gdańsk
- 2019 – *11 Triennale Małych Form Malarskich*, Galeria Sztuki Wozownia, Toruń
- 2019 – *Lęki*, Pracownia Duży Pokój, Warszawa
- 2019 – *Pałac Sztuki. Młode Malarstwo Polskie*, Muzeum Narodowe w Gdańsku/ Oddział Sztuki Nowoczesnej
- 2018 – *Mario, uwierz mi, że lubię, gdy jest głośno*, Zbrojownia Sztuki Gdańsk
- 2018 – *Wystawa Szara Strefa. Opisywanie opisu*, Instytut Cybernetyki Sztuki, Gdańsk
- 2018 – *Otwarte prezentacje i wystawa doktorantów ASP w Gdańsku*, Sztuka Wyboru, ASP

Gdańsk

- 2018 – *Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wyczółkowskiego*, Galeria BWA, Bydgoszcz
- 2018 – *Podobne do siebie opowieści*, Wolne Pokoje, Gdańsk/ Orunia
- 2018 – *Ona Energia, Stolarska/ Krupowicz Gallery*, Warszawa
- 2018 – *II Przegląd Nowa Awangarda*, Galeria Szyb Wilson
- 2017 – *Kamuflaż*, Wolne Pokoje, Gdańsk
- 2017 – *Przestrzeń intymna*, Galeria Tytano, Kraków
- 2017 – *Przestrzeń intymna*, Villa Bergera, Sopot
- 2017 – *Młode Malarstwo w Gdańsku. Dyplomy 2016*, ASP Gdańsk
- 2017 – *Wystawa prac studentów Studium Fotografii*, Dom Chodowieckiego i Grassa, Gdańsk
- 2016 – *Cyklamen*, Fundacja Nie-Art., Toruń
- 2016 – *25 Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego*, Szczecin
- 2016 – *Ogólnopolski Konkurs Malarski Ale Sztuka 2*, Kolonia Artystów, Gdańsk
- 2016 – *VI Przegląd Młodej Sztuki Świeża Krew*, Galeria Sztuki Socato, Wrocław
- 2016 – *Ogólnopolski Konkurs im. Leona Wyczółkowskiego*, Galeria BWA, Bydgoszcz
- 2016 – *Salon Odrzuconych*, Państwowa Galeria Sztuki, Sopot
- 2015 – *Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Wojciecha Fangora*, ASP Gdańsk
- 2015 – *Ogólnopolski Konkurs Malarski Ale Sztuka!* CSW Solvay, Kraków
- 2015 – *Polish Art in Pool*, Galerie KIP, Dusseldorf, Niemcy
- 2015 – *Wszystko/ Na/ Nic*, ASP, Gdańsk
- 2015 – *Co jest Ważne?* Skwer/ Fabryka Trzciny, Warszawa

Pani mgr Agata Przyżycka w roku 2017 otrzymała całoroczne stypendium Prezydenta Miasta Torunia w dziedzinie kultury. W tym samym roku w kolekcji Muzeum Narodowego w Gdańsku znalazł się jej obraz. Brała udział w konferencjach GrafConf w Toruniu, Digital Cultures w Warszawie i Miesiącu Fotografii w Krakowie.

Ocena rozprawy doktorskiej

Dysertacja doktorska mgr Agaty Przyżyckiej zatytułowana *Semiologiczna tożsamość kodu w obrazie malarskim i fotograficznym* jest dziełem spójnym i w pełni spełniającym warunki Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Z zainteresowaniem prześledziłem wypowiedź kandydatki do uzyskania stopnia doktora. *Semiologiczną tożsamość kodu w obrazie malarskim i fotograficznym* rozpoczyna *Wstęp*, następnie rozważania prowadzone są w rozdziałach: *Rozdział 1 O (bez) granicy malarstwa i fotografii, podrozdział 1A Zestawienie porównawcze. Rozdział 2 Obraz widzialny*, w tym *2A. Znak i 2B. Kod jako język. Rozdział 3. Poszukiwanie nowego kodu rozumowania*, a w nim *3A. Forma materii plastycznej, 3B. Pozorna tożsamość, 3C. Droga twórcza i jej uwikłania, 3D. Wspólna wrażliwość*. Następnie pojawiają się *Podsumowania i wnioski*, po czym *Bibliografia, Indeks ilustracji, Streszczenie, Abstrakt*. Do dysertacji dołączona jest *Praktyczna część rozprawy doktorskiej i Dokumentacja*. Już we wstępie pada zdanie, które zdaje się mottem przewodnim rozważań doktorantki:

„Moim celem jest zanegowanie dotychczasowego, sztywnego postrzegania pracy malarskiej przy użyciu fotografii i stworzyć nowy, wspólny język pozbawiony hierarchii i obdarzony nowym kontekstem. Stworzyć płynne połączenie naturalnego widzenia fotografii z nowym post medialnym postrzeganiem obrazu malarskiego”.

Wzajemne relacje malarstwa i fotografii interesująco przedstawione zostały w *Rozdziale 1 O (bez) granicy malarstwa i fotografii*. Pani mgr Agata Przyżycka daje świadectwo wiedzy i zaangażowania w zgłębianie tematu relacji malarstwa i fotografii. Podpiera swój wywód dobrze dobranymi cytatami R. Barthesa, J. Hackinga, L. Wiesinga, czy też D. Hockneya, J. Beaudrillarda, V. Flussera i innych. Cytaty użyte przez kandydatkę wzbogacają tekst, nie zakłócając jego rytmu i płynności. Doktorantka snuje i rozwija ciekawe spostrzeżenia dotyczące współczesnej kondycji fotografii – analizuje nowe praktyki związane z pojawieniem się i rozwojem mediów społecznościowych. Powszechny dostęp do urządzeń rejestrujących rzeczywistość i fakt, że dzisiaj każdy może i robi zdjęcia to pole do rozważań i analiz, na którym skupia się wywód artystki:

„Przez rozbudowanie zastosowań fotografii i jej powszechność, fotografowie przedstawiają ją w zupełnie innym świetle, gubiąc jej dotychczasowy, awangardowy charakter. W innym tonie opowiadamy o zdjęciach wykonanych przez profesjonalistów, a inaczej o zdjęciach prezentowanych w mediach społecznościowych”.

W tej nieco banalnej na pierwszy rzut oka konstatacji kryje się ciekawa refleksja dotycząca funkcjonowania pojęcia tzw. sztuki wysokiej i niskiej. Szczególnie cenię w tej rozprawie te fragmenty, w których kandydatka w naturalny i szczerzy sposób wyraża swoje przemyślenia dotyczące kondycji artysty i sztuki współcześnie. Naturalność budowania autokomentarza do podejmowanych przez siebie działań jest umiejętnością potrzebną do wyrażenia swojej postawy i metody twórczej:

„Każda z dziedzin sztuki ma własne charakterystyczne metody działania. Współcześnie jednak, kiedy wszyscy gramy resztkami, nie należy wydzielać ani przyłączać poszczególnych cech. Nic nie przybierze już jedynej w swoim rodzaju formy. Jeżeli mnogość obrazów i wszechobecnie panująca hiper rzeczywistość miesza i gubi temat obrazów, może warto się skupić na ich formie oraz znalezieniu wspólnego języka odczuwania. W świecie zdominowanym przez obraz, który początkowo miał być mapą, a stał się ekranem, czas na nowo znaleźć wspólne cechy reprezentacji dla obrazów dwuwymiarowych (...) Artysta tworząc obraz zazwyczaj zniekształca inny, do którego się odwołuje. W rezultacie powstaje nowe przedstawienie, w którym czujemy obecność tego drugiego. Jest to coś niepewnego, trudnego do sklasyfikowania – jak ciało, które przyciąga i odpycha jednocześnie. Istotą obrazu jest forma, która prowokuje do zadawania pytań”.

To ważne dla mnie i istotne dla niniejszej recenzji zdanie potwierdza dojrzałość i świadomość artystyczną Agaty Przyżyckiej. Jej dysertacja jest doskonałym wprowadzeniem do zrozumienia zagadnień tworzonej przez nią sztuki. Artystka potrafi przybliżyć i wyjaśnić interesujące ją wątki. W moim odczuciu dysertacja doktorska jest świadectwem dużej wrażliwości i dojrzałości intelektualnej artystki. Przy ocenie rozprawy i pracy doktorskiej mgr Agaty Przyżyckiej bardzo ważna jest dla mnie relacja między treścią rozprawy a obrazami wchodzącymi w skład pracy doktorskiej. Oparty na koherencji dialog pomiędzy tymi formami wypowiedzi artystki zasługuje na najwyższe uznanie.

Ocena artystycznej części doktoratu

Artystka jasno deklaruje, że obraz malarski oraz fotografia są dla niej równoważnymi mediami. Mocny akcent kładzie również na istotny fakt, że zawarte w nich przedstawienia są pochodną tej samej wrażliwości twórczej. To element niezaprzeczalny, który wybrzmiewa w jej twórczości zaprezentowanej w artystycznej części doktoratu. Artystka bazuje na interakcji w procesie doświadczania ludzkiego ciała. O procesie twórczym mówi:

„Po stworzeniu wstępnego zarysu ideologiczno-estetycznego przystępuję do wykonania fotografii, które następnie wykorzystuję jako substrat dalszej pracy malarskiej. Ostatnio częściej niż z innym ciałem pracuję z własnym. Każdorazowo wybierany kadr, niezależnie od tego czy całej postaci czy tylko jej fragmentu jest dla mnie istotny sam w sobie, nie liczy się otaczające go tło”.

Cykl obrazów olejnych na płótnie wchodzących w skład artystycznej części doktoratu połączony jest w jedną całość z fotografiami oraz kolażami. Obrazy nie posiadają tytułów, za to autorka podaje – co ważne – ich formaty oraz rok powstania: 160/ 340 cm (2019 r.), 150/100 cm (2019 r.), 150/ 150 cm (2020 r.), 150/140 cm (2020 r.), 150/120 cm (2021 r.), 150/ 90 cm (2021 r.) 150/ 120 cm (2021 r.), 150/150 cm (2021 r.). To istotne dane pozwalające zinterpretować i zrecenzować cykl wchodzący w skład artystycznej części doktoratu pani mgr Agaty Przyżyckiej. Jeszcze raz podkreślę koherentność rozważań teoretycznych i części artystycznej. Kandydatka maluje to – w tym wypadku ciało i jego warianty – o czym tak wytrwale pisze i co bada, studiując bogatą bibliografię. Ten rodzaj „zafiksowania” na temacie ciała i jego ujęć jest mi bliski i cenię taką postawę w sztuce. Obsesyjne zanurzenie się w odnalezionym przez siebie motywie oraz jego wariantach jest domeną wielu twórców. Obcując z *Semiologiczną tożsamością kodu w obrazie malarskim i fotograficznym* Agaty Przyżyckiej, myślałem także o twórcach, których artystka nie przywołała w swojej pracy. Są to moje luźne skojarzenia wywołane lekturą dysertacji i obcowaniem z jej malarstwem, fotografią oraz kolażem. Nie jest to zarzut ani przytyk w stronę kandydatki. To raczej szersza refleksja nad lawiną asocjacji i skojarzeń, które wywołać może dobra sztuka. Jestem artystce wdzięczny, że przywołała z mojej pamięci twórczość Georgia O’Keeffe, Nobuyoshi Araki, Roberta Mapplethorpea i innych artystów poruszających temat cielesności w swojej twórczości. To bardzo pojemny temat, a Agata Przyżycka wnosi własną opowieść i refleksję z nim związaną. Jej twórczość jest połączeniem malarstwa i fotografii. Mocą swego talentu, pracy i dojrzałej refleksji intelektualnej nadaje jej wartość nowatorską i oryginalną.

Konkluzja

Jestem przekonany i mogę zaświadczyć niniejszą recenzją, że doktorantka w dojrzały i świadomy sposób potrafi przekonać do swoich przemyśleń i realizacji. Pani Agata Przyżycka prezentuje postawę dojrzałą, twórczą i oryginalną. Zaproponowany temat dysertacji doktorskiej *Semiologiczna tożsamość kodu w obrazie malarskim i fotograficznym* został przedstawiony interesująco i nowatorsko. Zestaw prac i obiektów malarskich będących przedmiotem niniejszej

6

recenzji stanowi oryginalne rozwiązanie problemu badawczego. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789), stwierdzam, że rozprawa doktorska pani mgr Agaty Przyżyckiej spełnia wymagania art.13 ww. ustawy. Pani Agata Przyżycka ze swoim interesującym dorobkiem artystycznym oraz intelektualną kulturą w pełni zasługuje na przyznanie stopnia doktora.

Prof. Tomasz Milanowski

